

Beoordeling en advies archeologische onderzoeksrapporten

	Titel rapport	Archeologisch vooronderzoek t.b.v. de geplande nieuwbouw aan de Kerkstraat te Goirle, gemeente Goirle. Ruimtelijk advies op basis van een inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen (verkennende fase)
	Soort onderzoek	Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van boringen (IVO-O)
	Versie rapport	Concept 1.0
	Kenmerk	V1717
	Onderzoeksbureau Adres, telefoon, e-mail	Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie
	Auteur(s)	J.P. Flamman en F.P.J. van Puijenbroek Msc.
	Autorisatie Seniorarcheoloog onderzoeksbureau	J.P. Flamman
	Datum autorisatie onderzoeksbureau	14 november 2018
	Projectnummer	V18-3917

	Op verzoek van bevoegd gezag Beoordeeld door Monumentenhuis Brabant te Geertruidenberg d.d.	Drs. Anne-Marie Visser Beleidsadviseur archeologie 13 december 2018
--	--	---

Beoordeling onderzoek, conclusies en adviezen

	Algemene indruk	Duidelijk rapport
	Kwaliteit conform KNA 4.0	Ja
	Verwijzing naar processtappen (specificaties in KNA protocollen)	Ja
	Opmerkingen en suggesties	De in rood gemarkeerde opmerkingen in dit beoordelingsverslag zijn vooral bedoeld als aandachtspunten voor het onderzoeksbureau. Met inachtneming van deze opmerkingen kan goedkeuring aan het voorliggende rapport worden verleend. Een overzicht per pagina van aangetroffen tekstuele onregelmatigheden die correctie behoeven, is achteraan in deze beoordeling opgenomen.
	Conclusies onderzoeksbureau	Tijdens het inventariserend veldonderzoek is onder een bouwvoor van 80 tot 180 cm dik (verspoeld) dekzand aangetroffen. In de top van het dekzand zijn geen kenmerken van bodemvorming gevonden. In de drie boringen dichtbij de Nieuwe Ley is veen aangetroffen tussen de bouwvoor en het dekzand. Door het ontbreken van enige kenmerken van bodemvorming en de sterke en diepe mate van verstoring kan worden gesteld, dat de kans op het aantreffen van een (intacte) archeologische vindplaats klein is.

	Aanbevelingen onderzoeksbureau (Selectieadvies)	Gezien de aangetroffen bodemopbouw, een diep verstoorde bouwvoor op (verspoeld) dekzand, kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van een (intacte) archeologische vindplaats zeer klein is. Op basis van de resultaten van onderhavig onderzoek is vast te stellen dat de archeologische verwachting laag is voor alle periodes. Vestigia Archeologie en Cultuurhistorie adviseert dan ook geen vervolgstappen in het kader van de Archeologische Monumentenzorg.
--	--	--

	Advies Monumentenhuis Brabant	Door de industriële bebouwing is aanzienlijke bodemverstoring ontstaan binnen het plangebied. Het uitgevoerde booronderzoek geeft ook een duidelijk beeld van de opbouw van de ondergrond, waarbij sprake is van een bodemgesteldheid die in het verleden niet gunstig is geweest voor bewoning. Veenvorming in het lagere terreindeel wijzen op een nat milieu. Met het door het onderzoeksbureau gegeven selectieadvies, geen vervolgonderzoek te doen uitvoeren binnen het omschreven plangebied waarbinnen planontwikkeling is voorzien, kan daarom worden ingestemd. Monumentenhuis Brabant adviseert, tevens in het gemeentelijk selectiebesluit op te nemen, dat het omschreven gebied wordt vrijgegeven voor de voorziene planontwikkeling en (bouw)vergunning wordt verleend door de Gemeente Goirle onder voorwaarde, dat bij eventuele toevallige vondsten hiervan melding wordt gedaan conform art. 5.10 van de Erfgoedwet, die vanaf 1 juli 2016 van kracht is. Dit kan telefonisch bij het Meldpunt Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant (tel. 06-18303225). Voorliggend archeologisch concept-rapport kan door het onderzoeksbureau definitief worden gemaakt met inachtneming van de door het Monumentenhuis Brabant in rood aangegeven opmerkingen in deze beoordeling.
--	--------------------------------------	--

Beoordeling onderzoek en rapportage

1	Administratieve gegevens rapport	
1.1	Datering en indeling rapport samenvatting, inhoudsopgave	14 november 2018
1.2	Opdrachtgever Adres, telefoon, e-mail Contactpersoon namens opdrachtgever	Nederlandse Bouw Unie Projectontwikkeling IV B,V. Postbus 110, 4870 AC Etten-Leur De heer T.L.P. Tankens (tel. 076-502 28 88)
1.3	Uitvoerder	Vestigia Archeologie en Cultuurhistorie
1.4	Bevoegd gezag Adres, telefoon, e-mail Contactpersoon namens bevoegd gezag	Gemeente Goirle Postbus 17, 5050 AA Goirle Mevr. J. Kluijtmans, tel. 013-5310 610
1.5	Nummer onderzoeksmelding ARCHIS	4645207100
1.6	Locatie plangebied gemeente, plaats, toponiem, x/y coördinaten terreingrens, kadastrale informatie	Centrumcoördinaten: 133.213 / 392.297
1.7	Topografische informatie plangebied kaartblad, schaal, noordpijl	Top. kaart 1:25.000 kaartblad 50F
1.8	Oppervlakte plangebied	Ca. 5,8 ha.
1.9	Afbakening onderzoeksgebied (plangebied maakt hiervan doorgaans deel uit)	
1.10	Archeoregio NOaA (past onderzoek binnen kader Nationale. Onderzoeksagenda Archeologie, bijvoorbeeld Brabantse Zandgronden)	Zuidelijk zandgebied

1.11	Beheer en bestemming van vondsten en documentatie	Niet apart vermeld
------	--	--------------------

2	Voorziene ontwikkeling (Aanleiding onderzoek) Diepte en oppervlakte voorziene bodemverstoring; indien beschikbaar: bouwtekeningen	Woningbouw
3.1	Doelstelling bureauonderzoek (KNA protocol 4002 Bureauonderzoek)	Het doel van het archeologisch bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting, teneinde kansrijke zones te selecteren voor vervolgonderzoek en kansarme zones te vrijwaren.
3.2	Onderzoeksvragen (verwachte bodemopbouw, bekende archeologische gegevens, historische informatie)	• Wat is de bodemopbouw en zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen? • Is er binnen het plangebied een vindplaats aanwezig en/of zijn er archeologische indicatoren aangetroffen die hierop kunnen wijzen? Zo ja, wat is de aard, conserveringstoestand en datering van deze vindplaats? • Indien archeologische lagen aanwezig zijn: op welke diepte bevinden deze zich en wat is de maximale diepte? • Waaruit bestaat of bestaan deze archeologische laag of lagen? • In welke mate wordt een eventueel aanwezige vindplaats verstoord door realisatie van de geplande bodemingrepen? • Hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt? • In welke mate stemmen de resultaten van het veldwerk overeen met de verwachtingen van de bureaustudie? • Wat zijn de aanbevelingen? Is nader onderzoek noodzakelijke? En zo ja, waaruit kan dit bestaan?
4	Onderzoeksstrategie en -methodiek beschrijving en verantwoording werkwijze, motivatie keuze	Raadplegen van diverse bronnen, zoals documentatie op het gebied van historie, geomorfologisch - en bodemkundig kaartmateriaal, bekende archeologische en informatie.
5	Algemeen kader archeologische regelgeving Vermelding nationale, provinciale en/of gemeentelijke regelgeving	Erfgoedwet 2016 en Wet op de Archeologische Monumentenzorg (WamZ 2017).

6	Openbare planvorming m.b.t. plangebied (gemeentelijk beleid) Vermelding kader Ruimtelijke Ordening, bestemmingsplan	De gemeente Goirle beschikt (nog) niet over een eigen archeologische waardenkaart. Ook binnen het vigerende bestemmingsplan Wildackers-Abcoven is geen voorschrift of bepaling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en archeologisch erfgoed. De aanvraag wordt gedaan in het kader van een omgevingsvergunning.
7	Huidig grondgebruik plangebied op grond van eigen onderzoek op locatie, ondersteund door tekeningen/foto's/kaarten van aanwezige bebouwing; indicatie mogelijke/bekende vervuiling en verstoring	Voormalig fabrieksterrein met industriële bebouwing en terreinverharding.
8	Historisch onderzoek bewoning en grondgebruik ondersteund door historisch kaart- en beeldmateriaal, archiefonderzoek, bouwdoSSIers, raadplegen lokale historici / archeologen, ontgrondingenkaart Noord-Brabant	Zie bureaustudie / cultuurhistorisch onderzoek Zuidrand Goirle (BAAC 2014) en aangrenzend inventariserend veldonderzoek Antea Group2018
9	Geologische en bodemkundige informatie ondersteund door kaartmateriaal, informatie grondwatertrappen, Actueel Hoogtebestand Nederland, hoogteligging NAP	Zie bureaustudie / cultuurhistorisch onderzoek Zuidrand Goirle (BAAC 2014) en aangrenzend inventariserend veldonderzoek Antea Group2018 Het plangebied ligt op de overgang van een zone met hoge dekzandruggen naar het beekdal van de Ley.
10	Bekende archeologische gegevens waaronder IKAW, AMK, lokale historische en/of archeologische verenigingen; ondersteund door kaartmateriaal o.m. uit ARCHIS (ook: onderzoeken in de omgeving) en Cultuurhistorische Waardenkaart Noord-Brabant	Zie bureaustudie / cultuurhistorisch onderzoek Zuidrand Goirle (BAAC 2014) en aangrenzend inventariserend veldonderzoek Antea Group2018

11	Archeologisch verwachtingsmodel gespecificeerd per periode	Het plangebied ligt op de overgang van een zone met hoge dekzandruggen naar het beekdal van de Ley. Gebieden op zulke landschappelijke overgangen vormden in het verleden aantrekkelijke vestigingsplekken. In de omgeving van het plangebied zijn aanwijzingen voor bewoning van de steentijd tot en met de nieuwe tijd. Het beekdal was te nat voor bewoning, maar dergelijke gebieden werden gebruikt voor andere activiteiten. Er kunnen resten van infrastructuur, gegraven waterwerken, vaartuigen, voorwerpen gerelateerd aan jacht- en visvangst, nederzettingsafval of rituele deposities worden aangetroffen. Tevens kunnen in het beekdal hogere terreindelen aanwezig zijn, die geschikt waren voor tijdelijke kampementen. Het noordelijke deel van het plangebied maakt deel uit van de oude kern van Goirle, waar vermoedelijk al vanaf de late middeleeuwen sprake was van bewoning. Op basis van het bureauonderzoek is door Antea Group / BAAC een middelhoge tot hoge verwachting toegekend voor archeologische waarden uit de steentijd tot en met de nieuwe tijd. In hoeverre het archeologisch niveau verstoord zal raken door de geplande herinrichting van het gebied en in hoeverre het gebied al verstoord is door de huidige inrichting, moet door middel van veldonderzoek worden vastgesteld.
----	--	---

VELDONDERZOEK

12	Periode van uitvoering	1 november 2018
13.1	Doelstelling veldonderzoek (KNA Protocol 4003 IVO) (KNA Protocol 4004 Opgraven) (KNA Protocol 4007 Archeologische begeleiding)	Vaststellen of nog een intact bodemprofiel aanwezig is binnen het plangebied, of dat er sprake is van verstoring dan wel erosie.

13.2	Onderzoeksvragen (stemt de bodemopbouw overeen met de verwachting, in welke mate is de bodem nog intact, is nader onderzoek nodig en zo ja in welke vorm?)	• Wat zijn de geo(morfo)logische en bodemkundige kenmerken van de ondergrond van het plangebied? • In hoeverre is de oorspronkelijke bodemopbouw intact met het oog op de eventuele aanwezigheid en gaafheid van archeologische vindplaatsen? • Bevinden zich in de ondergrond van het plangebied archeologische indicatoren en zo ja, waaruit bestaan deze? • Geven de resultaten van het veldonderzoek aanleiding tot vervolgstappen in het kader van de planontwikkeling in relatie tot de archeologische monumentenzorg?
14	Onderzoeksstrategie en -methodiek Bij proefsleuvenonderzoek, opgraving en archeologische begeleiding:: verwijzing naar en in overeenstemming met PvE (KNA Protocol 4001)	Een verkennend booronderzoek is uitgevoerd in de onbebouwde en onverharde delen van het terrein, om inzicht te krijgen in de opbouw van de bodem. Binnen de panden en op de verharde delen is booronderzoek uitgevoerd in het kader van een milieuonderzoek. (Daarbij is de bodemopbouw redelijk inzichtelijk gemaakt, waarbij is gebleken dat deze zones door de bouwactiviteiten al deels verstoord zijn geraakt). In totaal zijn voor onderhavig verkennend archeologisch booronderzoek 12 boringen geplaatst in 3 raaien langs het terrein. Geboord is langs de Kerkstraat (de zone met de hoge archeologische verwachting), alsmede vanaf de Kerkstraat naar de Nieuwe Ley (de landschappelijke overgang van resp. de dekzandrug naar het beekdal).
15	Resultaten veldonderzoek beschrijving, interpretatie en evaluatie	Vanwege de aanwezige bestrating en gesloten grasvegetatie binnen het plangebied was het niet mogelijk het perceel visueel te inspecteren op het voorkomen van vondsten aan het maaiveld. In alle boringen is een geroerde toplaag aangetroffen, die de bovenste 90 tot 180 centimeter van de ondergrond beslaat. Daaronder is (verspoeld) dekzand aangetroffen. In drie boringen is tussen de bouwvoor en het (verspoelde) dekzand veen gevonden. Het (verspoelde) dekzand vertoonde geen bodemvorming.

16	Toetsing archeologisch verwachtingsmodel gerelateerd aan archeologische verwachting bureauonderzoek, beantwoording onderzoeksvragen, bijstellen archeologische verwachting	Binnen het plangebied zijn onder een bouwvoor verspoelde dekzandafzettingen gevonden. De bouwvoor (eigenlijk meer: toplaag) heeft een dikte van 80 tot 180 cm. In de drie boringen dicht bij de Nieuwe Ley is maximaal enkele decimeters amorf veen aangetroffen tussen de bouwvoor en het dekzand. In de top van de (verspoelde) dekzandafzettingen zijn geen kenmerken van bodemvorming gevonden. Alleen in boring 3917007 zijn roestvlekken gezien. Er is geen intacte oorspronkelijke bodemopbouw aangetroffen. Tijdens het veldonderzoek zijn evenmin primaire of secundaire archeologische indicatoren aangetroffen. Wel is baksteen, puin en plastic gevonden in de geroerde (top)laag. Op basis van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek kan gezien de aangetroffen bodemopbouw worden gesteld, dat de kans op het aantreffen van een (intacte) archeologische vindplaats klein is. De archeologisch relevante lagen zijn (sub)recentelijk verstoord geraakt. De archeologische verwachting voor het plangebied kan daarom worden bijgesteld naar 'laag'.
----	--	--

	Literatuur en overige bronnen waaronder ook verwijzing KNA, internetsites etc.	Verwezen wordt naar de rapporten van BAAC (Rapport V-14 0156) en Anteau Group (project 407072)
	Bijlagen waaronder in elk geval: verklarende woordenlijst, geologische tijdschaal, archeologische periode-indeling, (+ bij IVO: boorplan of puttenplan, boorstaten / sporenkaart, vondstenlijsten)	Overzicht van archeologische en geologische perioden Boorstaten

Overzicht aan te brengen tekstcorrecties:

Pag. 16:

In het bijzonder zijn de boringen 3917004 tot en met 3917008 in de zone langs de Kerstraat **diep** verstoord.

Het aangetroffen veenpakket is aangetroffen in de drie boringen die het **dicht = dichtst** bij de Nieuwe Ley liggen.